

KUNTALIITON NORMITUTKA tammikuu 2026

Kuntaliitto on listannut eduskunnan hyväksymät kaikille kunnille ja kaupungeille kevennetyt velvoitteet ja lisätyt uudet velvoitteet.

Tarkastelukohteena ovat lakitasoiset muutokset ja tarkasteluaikana on 20.6.2023–1.1.2026.

Kuntien ja kaupunkien norminpurun saldo vuoden 2025 loppuun mennessä

Hallituskauden alusta lähtien tammikuuhun 2026

39

LISÄTTYÄ TEHTÄVÄÄ
TAI NORMIA

22

PURETTUA TEHTÄVÄÄ
TAI NORMIA

39 uutta velvoitetta, 22 vähennettyä

- Hallituksen päätavoitteena kuntapolitiikan osalta on ollut keventää toimintaa ohjaavia normeja ja sitä kautta hakea uudenlaisia, joustavia tapoja toteuttaa palveluja eri puolilla Suomea.
- Kuntaliitto on selvittänyt, kuinka paljon normitusta on todellisuudessa kevennetty kuluvan hallituskauden aikana.

**Eduskunta on tällä
hallituskaudella
antanut kunnille
39 uutta velvoitetta ja
vähentänyt
22 velvoitetta.**

Norminkevennys ei tuo arvioituja säästöjä

- Tähän mennessä päätetyt kuntien normien kevennykset eivät vähennä kuntien työtä eikä hallinnollista taakkaa juuri ollenkaan. Osa kevennyskohteista saattaa jopa lisätä kuntien työtä.
- Kuntien näkökulmasta hallituksen norminpurkuhanke on toistaiseksi epäonnistunut, eikä lisää luottamusta valtionhallinnon ohjaukseen.

Valtio on norminpurun varjolla jo leikannut kuntien rahoitusta 23 miljoonalla eurolla.

Koska norminkevennykset eivät tuo leikkauksia vastaavia säästövaikutuksia, leikkaus tulee poistaa.

Tarkemmin Kuntaliiton normitutkasta

- Normitutka tarkastelee hallituksen esityksillä kuluvaan kauden aikana muutettua lainsäädäntöä, jolla on joko lisätty tai vähennetty kuntien lakisääteisiä tehtäviä ja velvoitteita.
- Normitutkassa ei huomioida
 - EU:sta johtuvia lainsäädännön muutoksia
 - Rahoitusta käsitteleviä sääntelymuutoksia

Vähennetyt tehtävät ja velvoitteet 1/3

Laki	Mitä vähennetty?	Ministeriöiden arvioimat kustannusvaikutukset
896/2024 Laki ilmastolain muuttamisesta	Velvoite laatia ilmastosuunnitelma on poistettu.	Kuntien rahoitusta on vähennetty 2 831 000 euroa.
801/2024 Laki lukiolain muuttamisesta	Velvollisuudesta laatia opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma on luovuttu.	Kuntien rahoitusta on vähennetty 750 000, vaikka velvollisuudesta luopuminen ei vähennä juurikaan työtä.
709/2024 Laki lukiolain 13 §:n ja 31 §:n muuttamisesta	Koulutuksen järjestäjältä on poistettu velvoite selvittää määräajoin opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.	Hallituksen esityksessä arvioitu säästövaikutus 250 000 euroa, vaikka velvoitteesta luopuminen ei vähennä juurikaan työtä.
700/2024 Lakivarhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta	Velvoite paikallisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta on poistettu.	Hallituksen esityksessä arvioitu säästövaikutus 1,8 miljoonaa euroa/vuosi.
700/2024 Lakivarhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta	Velvoite raportoida henkilöstön täydennyskoulutuksesta on poistettu.	Hallituksen esityksessä arvioitu säästövaikutus 400 000 euroa/vuosi.
708/2024 Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain kumoamisesta	Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaa koskevia säännöksiä muutettiin joustavammaksi koskien oppivelvollisia opiskelijoita.	Hallituksen esityksessä arvioitu säästövaikutus 3,5 miljoonaa euroa.
708/2024 Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain kumoamisesta	Ammatillisen koulutuksen järjestäjien velvollisuudesta laatia tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma luovuttiin.	Hallituksen esityksessä arvioitu säästövaikutus 0,5 miljoonaa euroa.
1090/2024 Laki perusopetuslain muuttamisesta	Pedagogisten asiakirjojen vähentäminen	Kuntien rahoitusta on vähennetty vuodesta 2025 alkaen 420 000 euroa/vuosi.

Vähennetyt tehtävät ja velvoitteet 2/3

Laki	Mitä vähennetty?	Ministeriöiden arvioimat kustannusvaikutukset
1090/2024 Laki perusopetuslain muuttamisesta	Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin voidaan pyytää opiskeluhuollon ammattilaiset vain tarvittaessa.	Kustannusvaikutuksia ei ole arvioitu.
897/2024 Laki rakentamislain muuttamisesta	Ilmastaselvitystä ja materiaaliselostetta ei tarvitse esittää pientalojen osalta, eikä myöskään laajamittaisesti korjattavan rakennuksen osalta, eikä velvoite koske myöskään muita muutostöitä ja laajennuksia.	Kustannusvaikutuksista ei ole euro-määräistä arviota.
897/2024 Laki rakentamislain muuttamisesta	Kunnalle säädettiin mahdollisuus myöntää lupa asemakaavalla suojellun rakennuksen purkamiseen tietyin edellytyksin.	Kustannusvaikutuksista ei ole euro-määräistä arviota.
897/2024 Laki rakentamislain muuttamisesta	Kunnalle on annettu oikeus vaikuttaa rakennusjärjestyksellään rakennusten korjaus- ja muutostöiden luvanvaraisuuteen.	Kustannusvaikutuksista ei ole euro-määräistä arviota.
897/2024 Laki rakentamislain muuttamisesta	Rakennuksen purkamisluvan edellytyksiä on selkiytetty ja kunta voi myöntää purkamisluvan omistamilleen suojelluille rakennuksille ilman poikkeamislupaa tai kaavamuutosta.	Kustannusvaikutuksista ei ole euro-määräistä arviota.
897/2024 Laki rakentamislain muuttamisesta	Valitusoikeutta on rajattu.	Kustannusvaikutuksista ei ole euro-määräistä arviota.
897/2024 Laki rakentamislain muuttamisesta	Rakentamisluvan myöntäminen ennen tonttijaon hyväksymistä on mahdollistettu.	Kustannusvaikutuksista ei ole euromääräistä arviota.
399/2024 Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 ja 2 §:n kumoamisesta	Kunnilta on poistettu työllistämisvelvoite. Kun kunta on osaltaan vastuussa työmarkkinatuesta ja kun palkkatukityö ja työllistämisvelvoitetyö ei enää kerrytä työssäoloahtoa, ei kuntaa voi myöskään velvoittaa työllistämään.	Hallituksen esityksessä arvioitu säästövaikutus kunnille on 30 miljoonaa euroa. HUOM: Kuntaliiton arvion mukaan säästövaikutus on kyseenalainen.
322/2024 Kotoutumislaki	Kotoutumisohjelmaa ja asiakirjoja koskevaa lainsäädäntöä on kevennetty.	Kustannusvaikutuksista ei ole euro-määräistä arviota.

Vähennetyt tehtävät ja velvoitteet 3/3

Laki	Mitä lisätty?	Ministeriöiden arvioimat kustannusvaikutukset
Vaalilaki (714/1998)	Selkeytetty ehdokasnumerointia koskevaa sääntelyä samanaikaisesti toimitettavissa vaaleissa, kuten alue- ja kuntavaaleissa.	Muutoksella ei ole tunnistettuja taloudellisia vaikutuksia.
Vesihuoltolaki (119/2001)	Kevennetty ympäristösuojeluviranomaisen lausuntopyyntövelvoitetta kiinteistön liittämiselvelvollisuudesta vapauttamisen yhteydessä siten, että lausunto voidaan pyytää tarvittaessa kunnan terveydensuojeluviranomaiselta.	Muutoksella ei ole tunnistettuja taloudellisia vaikutuksia.
Vesihuoltolaki (119/2001)	Kunnan ympäristöterveydensuojelun viranomaiselle mahdollistettu maksun periminen liittämishakemuksen ja vapautushakemuksen käsittelystä	Muutoksella ei ole tunnistettuja taloudellisia vaikutuksia.
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)	Työttömän työnhakijan alkuhaastattelun järjestämistä koskevaa määräaika pidennettäisiin 5 päivästä 10 päivään	Hallituksen esityksessä (108/2025) arvioitu kustannusvaikutuksiksi keskimäärin -34,3 M€, jonka nojalla valtionosuutta leikataan 1,08 M€ Huom. Hyväksytty eduskunnassa, laki vielä vahvistamatta.
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)	Poistettu työvoimaviranomaisen velvoite kirjallisen muistutuksen lähettämisestä menettelynsä vaikutuksista työllistymiseen ja mahdolliseen oikeuteen saada työttömyysetuutta	Huom. Hyväksytty eduskunnassa, laki vielä vahvistamatta.

Lisätyt tehtävät ja velvoitteet 1/6

Laki	Mitä lisätty?	Ministeriöiden arvioimat kustannusvaikutukset
802/2024 Laki ylioppilastutkinnosta	Kunnille on lisätty tehtävä toteuttaa taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe osana lukiokoulutusta.	Hallituksen esityksessä arvioitu lisä-kustannusvaikutus: 80 000–160 000 euroa.
801/2024 Laki lukiolain muuttamisesta	Kunnan tulee tehdä erillinen hallintopäätös erityisopetuksesta lukiokoulutuksessa.	Kustannusvaikutuksia ei ole arvioitu.
189/2024 Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta	Kuntien ja kuntayhtymien on tallennettava tietovarantoon varhaiskasvatuksessa annettavan tuen ja tukipalveluiden hallintopäätösten lukumäärät.	Kustannusvaikutuksia ei ole arvioitu.
285/2023 Eläinlääkintähuoltolaki	Kunnan tulee arvioida alueensa tuotantoeläinten sekä tämän lisäksi lemmikkieläinten kiireellisen eläinlääkäriavun palvelutarve. Kunnan tulee selvittää, onko alueella yksityistä palveluntarjontaa riittävästi ja kohtuuhintaisesti saatavilla (markkinatilanne).	Kustannusvaikutuksia ei ole arvioitu.
285/2023 Eläinlääkintähuoltolaki	Kunnalle on annettu velvoite järjestää seura- ja harrastuseläinten palvelut, mikäli alueella ei ole riittävästi yksityisiä palveluntuottajia.	Hallituksen esityksessä on arvioitu, että velvoite ei lisää kustannuksia merkittävästi.
285/2023 Eläinlääkintähuoltolaki	Kunnalle on lisätty raportointi- ja kirjanpitovelvoite kunnan järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalvelujen kunnan osuudesta ja eläinlääkäreiden osuudesta.	Hallituksen esityksessä on arvioitu, että velvoite ei lisää kustannuksia merkittävästi.
1099/2024 Valmiuslaki	Työvoimaviranomaisille on asetettu velvoite toimia yhtenä työvelvollisuusrekisterin ylläpitäjänä poikkeusoloissa.	Hallituksen esityksessä on arvioitu, että muutos aiheuttaa vähäisiä kustannuksia.

Lisätyt tehtävät ja velvoitteet 2/6

Laki	Mitä lisätty?	Ministeriöiden arvioimat kustannusvaikutukset
1090/2024 Laki perusopetuslain muuttamisesta	Perusopetuksen ryhmäkokosäännöstä on tiukennettu.	Hallituksen esityksessä arvioitu lisäkustannusvaikutus: 8,6 miljoonaa euroa.
1090/2024 Laki perusopetuslain muuttamisesta	Kunnille on lisätty tehtävä konsultatiivisesta sairaalaopetuksesta.	Kustannukset muodostuvat sen mukaan, kuinka suuri tarve palvelulle on.
1090/2024 Laki perusopetuslain muuttamisesta	Kuntien on varattava minimiresurssit perusopetuksen ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseksi lukuvuosisuunnitelmassa.	Hallituksen esityksessä arvioitu lisäkustannusvaikutus: 81,1 miljoonaa euroa. HUOM: Kuntaliiton arvion mukaan lisäkustannus on 100 miljoonaa euroa.
1078/2024 Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta	Lisätty erityisen tuen antamiseen erityisopettajan pätevyysvaatimus	Kustannusvaikutukset on arvioitu vähäisiksi.
897/2024 Laki rakentamislain muuttamisesta	Rakennusvalvontaviranomaiselle on säädetty kolmen tai kuuden kuukauden määräaika ratkaista rakentamislupahakemus siitä, kun rakentamislupahakemus liitteineen on vireille pantu.	Kustannusvaikutuksia on vaikea arvioida, mutta hallinnollinen taakka kasvaa.
897/2024 Laki rakentamislain muuttamisesta	Rakennusjärjestyksessä on rajoitettu mahdollisuutta määrätä luvanvaraisuudesta vapautetusta rakentamisesta.	Kustannusvaikutuksia on vaikea arvioida, mutta hallinnollinen taakka kasvaa.
754/2024 Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	Lisätty kuntien erityyppisiä kylmäaineita sisältävien laitteiden vuototarkastusten ja huoltokirjanpidon valvontatehtäviä.	Hallituksen esityksessä on arvioitu, että muutos ei aiheuta lisätaakkaa kunnille.

Lisätyt tehtävät ja velvoitteet 3/6

Laki	Mitä lisätty?	Ministeriöiden arvioimat kustannusvaikutukset
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)	Poikkeus lumen kaadon sallimisesta mereen poistetaan laista.	Vaikutus ei kohdistu kaikkiin kuntiin. Ei tunnistettu taloudellisia vaikutuksia.
Perusopetuslaki (628/1998)	Kunnat opetuksen järjestäjinä veloitetaan päivittämään järjestyssäännöt oppilaiden mobiililaitteiden käytön rajoittamisen käytänteiden vahvistamiseksi	Muutokselle ei ole tunnistettu kustannusvaikutuksia.
Tupakkalaki (549/2016)	Kuntien toteuttaman valvonnan piiriin tulee uusia tuotteita (savuttomat nikotiinituotteet eli nikotiinipussit). Lakimuutos lisää kuntien valvontavelvoitetta.	Lisää kuntien kustannuksia mutta toiminnanharjoittajilta perittävät valvontamaksut nousevat hieman. Taloudellisia vaikutuksia ei ole arvioitu.
Laki liikenteen palveluista (320/2017)	Kunnat veloitetaan ohjaamaan palveluntuottajia mikroliikenneluvalla, joka mahdollistaa kunnalle kyseisten palveluiden sääntelyn paikallisten olosuhteiden ja lainsäädännön reunaehtojen mukaisesti.	Lakimuutos vastaa kaupunkien toiveisiin ja mikroliikkumisen ohjaus on vaatinut ja vaatii edelleen kunnilta resursseja.
Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023)	Kunnan eläinlääkärille annetaan lisätehtäviä, jotka koskevat laajennettua virka-apua.	Muutoksella ei ole tunnistettuja taloudellisia vaikutuksia.
Raideliikennelaki (1302/2018)	Kunnille säädetään ilmoitusvelvollisuus uuden kaupunkiraideliikenteen radan rakentamisesta radan esi- ja yleissuunnitteluvaiheessa. Virastolle tehtävään ilmoitukseen on liitettävä kaupunkiraideliikenteen rataverkon rakentamista tai kehittämistä koskeva suunnitelma ja turvallisuusvaikutusten arviointi.	Ei juurikaan lisää kuntien hallinnollista taakkaa. Kuntaliitto on pitänyt linjausta turvallisuuden kannalta positiivisena.

Lisätyt tehtävät ja velvoitteet 4/6

Laki	Mitä lisätty?	Ministeriöiden arvioimat kustannusvaikutukset
Vesihuoltolaki (119/2001)	Kunta velvoitetaan hallintosäännössä antaa määräykset tämän lain mukaisista tehtävistä vastaavista kunnan viranomaisista.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia
Vesihuoltolaki (119/2001)	Kunta velvoitetaan säilyttämään täysi omistus vesihuoltolaitoksesta, tukkuvesihuoltolaitoksesta tai vesihuolto-omaisuudesta kuntapohjaisena.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia
Vesihuoltolaki (119/2001)	Kunnalle lisätään velvollisuus laatia vesihuoltosuunnitelma ja pyytää tästä lausunto ELYtä ennen suunnitelman hyväksymistä.	Hallituksen esityksessä on arvioitu, että velvoite lisää kuntien kustannuksia noin 5000–20 000 euroa kuntaa kohti.
Vesihuoltolaki (119/2001)	Kuntien tulee tehdä toiminta-aluepäätös kaikille vesihuoltolaitoksille, tarkistaa ne määräajoin sekä tehdä päätös toiminta-alueen tarpeettomuudesta. Samalla on tarkennettu myös toiminta-aluepäätöksen sisältövaatimuksia.	Hallituksen esityksessä arvioitu, että päätöksen edellyttämä uusi hallinnollinen työmäärä on vähäinen. Päätös saattaa kuitenkin vaatia myös konsulttipalveluiden hankintaa.
Vesihuoltolaki (119/2001)	Kunnat velvoitetaan ryhtymään toimiin, mikäli vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan vesihuollosta lain 9§ mukaisesti.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia
Vesihuoltolaki (119/2001)	Laajennettu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen velvollisuutta harkita liittämismuutoksen vuoksi hakemuksen perusteella.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia
Vesihuoltolaki (119/2001)	Velvoite kohtuullisen omistajatuoton kytkemisestä vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelman toteutumiseen	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia

Lisätyt tehtävät ja velvoitteet 5/6

Laki	Mitä lisätty?	Ministeriöiden arvioimat kustannusvaikutukset
Vesihuoltolaki (119/2001)	Vesihuoltolaitokselle säädetty velvollisuus laatia ja pitää ajan tasalla omaisuudenhallintasuunnitelmaa.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia, mutta pitkällä aikavälillä esityksessä arvioidaan korjauskustannuksien vähenevän.
Vesihuoltolaki (119/2001)	Vesihuoltolaitoksen tulee saattaa tiedot verkostojen sijainnista koneluettavaan paikkatietomuotoon.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia
Vesihuoltolaki (119/2001)	Vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelman sisältövaatimukseksi lisätään uutena kokonaisuutena riskienhallinta.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia
Vesihuoltolaki (119/2001)	Vesihuoltolaitoksen poikkeamaa koskevaa ilmoitusvelvollisuutta on laajennettu koskemaan kaikkia vesihuoltolaitoksia ja ilmoituksen syitä on tarkennettu.	Velvoitteen työllistävä vaikutus arvioidaan pieneksi.
Vesihuoltolaki (119/2001)	Vesihuoltolaitosten oikeutta sopimusehtojen muuttamiseen kavennetaan.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)	Työvoimaviranomaisen velvollisuutta informoida työn hakijaa laajennetaan koskemaan myös työn haun aikaa	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia. Huom. Hyväksytty eduskunnassa, laki vielä vahvistamatta.
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)	Työnhakijan alkuhaastattelun toteuttamistapoja on rajattu koskemaan vain työvoimaviranomaisen ja työnhakijan kahdenväliseen vuorovaikutukseen.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia. Huom. Hyväksytty eduskunnassa, laki vielä vahvistamatta.
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)	Työnhakijan palvelutarpeen arvioinnin sisältövaatimuksia on laajennettu	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia Huom. Hyväksytty eduskunnassa, laki vielä vahvistamatta.
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)	Työvoimaviranomaiselle velvoite järjestää työnhakukeskustelu työnhakijalle vähintään 3kk alkuhaastattelusta tai edellisestä työhausta.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia. Huom. Hyväksytty eduskunnassa, laki vielä vahvistamatta.

Lisätyt tehtävät ja velvoitteet 6/6

Laki	Mitä lisätty?	Ministeriöiden arvioimat kustannusvaikutukset
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)	Työvoimaviranomaisen velvollisuutta informoida työn hakijaa laajennetaan koskemaan myös työn haun aikaa	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia. Huom. Hyväksytty eduskunnassa, laki vielä vahvistamatta.
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)	Työnhakijan alkuhaastattelun toteuttamistapoja on rajattu koskemaan vain työvoimaviranomaisen ja työnhakijan kahdenväliseen vuorovaikutukseen.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia. Huom. Hyväksytty eduskunnassa, laki vielä vahvistamatta.
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)	Työvoimaviranomaisille lisätty uusi tehtävä laatia ja julkaista työnhakuprofiili, mikäli työnhakija ei laadi tai julkaise profiilia määräajassa.	Ei tunnistettuja kustannusvaikutuksia. Huom. Hyväksytty eduskunnassa, laki vielä vahvistamatta.

